

Statsrådets förordning

om användningen av fosfor i jordbruk och trädgårdsodling samt vid anläggning av grönområden och miljöbyggande

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 6 § i lagen om gödselmedel (/):

1 §

Syfte och tillämpningsområde

Syftet med förordningen är att förebygga och minska utsläpp av fosfor i yt- och grundvatten samt marken, som orsakas av användningen av gödselprodukter och naturgödsel.

Genom denna förordning begränsas användningen av fosfor i jordbruk och trädgårdsodling samt vid anläggning av grönområden och miljöbyggande.

2 §

Definitioner

I denna förordning avses med

1) *åker* åkermark som avses i artikel 4.3 a, permanent gräsmark och permanent betesmark som avses i artikel 4.3 c och permanenta grödor som avses i artikel 4.3 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitik (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013,

2) *basskifte* ett i geografiskt hänseende enhetligt odlingsområde eller annat område som jordbrukaren odlar och besitter och som avgränsas av en kommungräns, en gräns för äganderätt, en stödregionsgräns, en gräns för ett avtalsområde, ett vattendrag, ett gräns- eller utfallsdike, en väg eller en skog eller någon annan motsvarande gräns,

3) *jordbruksskifte* ett område som hör till en enhetlig jordbruksmark eller annan areal som till sin placering och maximiareal är avgränsad till ett enda basskifte och på vilket odlas en växtart, en blandning av flera växtarter eller som läggs i träda, eller används för särskilda ändamål i enlighet med de krav som ställs på jordbruksverksamhet eller andra arealer, och som ingår i åkerskiftesregistret som avses i artikel 68 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitik och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013,

4) *gips* gödselprodukt som är kalciumsulfat och innehåller två kristallvatten ($\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$),

5) *strukturkalk* gödselprodukt som endast består av kalkningsämnen och som innehåller minst 15 procent reaktiv kalk i bränd (CaO) eller släckt (Ca(OH)_2) form.

3 §

Beaktande av den totala mängden fosfor vid gödsling

Inom jordbruket och trädgårdsodlingen ska enligt typ av gödsel användas samma grund för beräkning av näringsämnena i gödsel på samtliga åkerskiften och sådana arealer som består av permanent gräsmark som används som åker.

Den totala mängden fosfor i naturgödsel och gödselprodukter ska i sin helhet beaktas vid gödsling, om inte något annat anges i denna paragraf.

Av den totala mängden fosfor i köttbenmjöl samt av den totala mängden fosfor i slam från slamavskiljare och slutna avloppstankar och slam från reningsverk beaktas 60 procent. Av den totala mängden fosfor i aska och biokol beaktas 40 procent.

Om en gödselprodukt innehåller fler än ett av de ämnen som avses i 2 och 3 mom. beräknas användbarheten av den totala mängd fosfor som gödselprodukten innehåller på basis av komponentmaterialens massandelar och användbarhet. Om det i varudeklarationen inte finns information om komponentmaterialets massandel beaktas den totala mängden fosfor.

4 §

Användning av fosfor inom jordbruk och trädgårdsodling

I de näringsmängder som används inom jordbruket och trädgårdsodlingen ska medräknas fosfor i såväl oorganiska som organiska gödselprodukter, naturgödsel och andra ämnen som sprids på åkern, om den fosfor de innehåller sprids mer än ett kilogram per hektar och år. Gödselprodukternas näringsämnen beaktas om de ska uppges i gödselproduktens varudeklaration.

Fosforgödsling ska utföras jordbruksskiftesvis på basis av grödan, skördenivån och jordens bördighetsklass. De tillåtna maximigivorna för fosforgödsling finns i bilaga 1. Bördighetsklasserna finns i bilaga 2.

Om skörden inte bärgas ska fosfor i den naturgödsel och de gödselprodukter som använts i sin helhet beaktas vid gödslingen det följande året.

Vid användning av naturgödsel ska vad som föreskrivs i 12 § i statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling (1250/2014) beaktas.

5 §

Främjande av återvinningen av fosfor

I syfte att främja återvinningen av fosfor får högst 5 kilogram fosfor per hektar spridas när

- 1) kolumn 6 eller 7 i bilaga 1 saknar numeriskt värde,
- 2) fosfor härstammar från avskiljningen av fosfor i naturgödsel eller rötrest, och
- 3) förhållandet mellan kväve och fosfor är minst 10 (g/g) i den fraktion som uppkommer vid avskiljningen av naturgödsel eller rötrest.

Om fosfor sprids i enlighet med 1 mom. är fosforutjämnning enligt 8 § inte tillåten.

6 §

Ämnen avsedda för att binda fosfor

Ämnen som är avsedda för att binda fosfor är gips och struktorkalk. Fosfor som finns i dessa beaktas inte vid beräkningen av de maximigivor fosforgödsel som anges i bilaga 1.

7 §

Justering på basis av skördenivån

Om den uppnådda skördenivån för jordbruksskiftet under de föregående 5 åren är mer än 5 000 kilogram per hektar och år för spannmål och mer än 2 250 kilogram per hektar och år för oljeväxter, kan den maximala mängden gödsel enligt bilaga 1 utökas med högst 3 kilogram fosfor per hektar och år.

Om den uppnådda skördenivån för jordbruksskiftet är mer än 6 000 kilogram per hektar och år för spannmål och mer än 2 750 kilogram per hektar och år för oljeväxter, kan den maximala mängden gödsel enligt bilaga 1 utökas med högst 6 kilogram fosfor per hektar och år.

Justeringar på basis av skördenivån används inte i bördighetsklasserna 6 och 7 i tabell 1 i bilaga 1.

8 §

Fosforutjämning

Med fosforutjämning avses utjämning av över- eller underskott i den årliga fosforgödslingen under utjämningsperioden. Fosforutjämnningen kan pågå i högst 5 år och den ska göras jordbruksskiftesvis.

Om jordbruksskiftenas placering på basskiftet varierar under utjämningsperioden, ska fosforutjämnningen följas upp på basskiftesnivå. Den årliga mängd fosfor på ett basskifte beräknas genom att arealen för varje jordbruksskifte multipliceras med mängden fosfor per hektar för den gröda som odlas på jordbruksskiftet i fråga, varefter dessa tal räknas samman. Den tillåtna maximigivan av fosfor för grödan i fråga på ett basskifte beräknas på motsvarande sätt.

Vid uppföljningen av fosforutjämnningen används skillnaden mellan den tillåtna maximigivan av fosfor och den använda mängden fosfor.

9 §

Förande av register inom jordbruk och trädgårdsodling

Utöver vad som föreskrivs i 6 § i lagen om gödselmedel (/) ska registret innehålla jordbruksskiftesvisa uppgifter om

- 1) den totala mängden fosfor som använts för tillförsel av näringsämnen och skiftesarealen,
- 2) inledningstidpunkten och utjämningsåret för fosforutjämnningen
- 3) skördenivåerna, om justering på basis av skördenivån utnyttjas.

10 §

Användning av fosfor vid anläggning av grönområdes- och miljöbyggande

Vid anläggning av grönområdes- och miljöbyggande får på växtunderlag spridas högst 60 kilogram löslig fosfor per hektar och år. När det gäller andra gödselprodukter får den totala mängden fosfor som sprids uppgå till 20 kilogram per hektar och år.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. får vid byggande av trafikleder utanför tätorter på växtunderlag spridas högst 20 kilogram löslig fosfor per hektar och år eller den totala mängden fosfor i andra gödselprodukter som sprids uppgå till högst 15 kilogram per hektar och år.

Vid underhåll av grönområden får för skötsel av växtligheten spridas högst 15 kilogram fosfor per hektar och år.

11 §

Förande av register vid anläggning av grönområden- och miljöbyggande

Utöver vad som föreskrivs i 6 § i lagen om gödselmedel ska registret innehålla uppgifter om

- 1) platsen där gödselprodukterna har spridits och dess areal,
- 2) mängden löslig fosfor i de använda växtunderlagen,
- 3) den totala mängden fosfor i använda gödselprodukter, med undantag för växtunderlag

12 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2023. Förordningen 10 och 11 § tillämpas från och med den 1 januari 2026.

13 §

Övergångsbestämmelser

Överskridningar av fosforgödslingen som överförs från förbindelseperioden för miljöersättningar ska beaktas vid gödsling, om vid fosforgödslingen används fosforutjämning som möjliggörs av miljöförbindelsen enligt 5 § i lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare (1360/2014) och skiftets utjämningsperiod pågår.

Av den totala mängden fosfor i påsdsjursgödsel beaktas 60 procent till och med den 31 december 2027.

De undantag för spannmål, oljeväxter och baljväxter samt ett- och fleråriga fodervallar som anges i bilaga I får tillämpas i två år efter förordningens ikraftträdande.

Helsingfors den xx xxxx 20xx

...minister Förnamn Efternamn

Titel Förnamn Efternamn

Bilaga 1

Tabell 1. Maximigivor av fosforgödsling (kg/ha/år) på basis av bördighetsklass

Bördighetsklass	1	2	3	4	5	6	7
Spannmål, oljeväxter, baljväxter	34	26	16	10	5		
Spannmål, oljeväxter, baljväxter <i>stallgödselundantag*</i>	34	26	16	15	15		
Ett- och fleråriga fodervallar	46	38	30	20	11		
Ett- och fleråriga fodervallar <i>stallgödselundantag*</i>	46	38	30	30	20		
Betesmark	24	16	8	5	5		
Potatis	55	55	55	55	35	20	5
Socketbeta	63	63	50	43	25	15	5
Andra växter, åkerodling	30	20	15	10	5		
Plantskoleväxter	60	60	40	30	20	10	
Jordgubbar, hallon, vinbär	35	35	30	20	10	5	
Andra bär	63	63	60	43	25	15	5
Frukt	40	40	35	30	20	10	
Kålväxter och lökväxter	60	60	50	40	30	15	5
Rotfrukter	60	60	50	40	25	15	5
Baljväxter, färsk skörd	50	50	35	20	10	5	
Andra grönsaker	60	60	50	40	30	15	5
Örter och frökryddor, andra växter	30	30	15	10	5		

*De mängder fosfor som nämns i stallgödselundantaget får användas när endast stallgödsel från husdjur används vid fosforgödslingen. Stallgödselundantaget får inte tillämpas på områden som ligger närmare ett vattendrag än 25 meter. På stallgödselundantaget får tillämpas fosforutjämning, men inte justeringar på basis av skördenivån.

Om fosfornivån på åkern är okänd tillämpas bördighetsklass 6 på gödslingen.

Tabell 1. Bördighetsklasser.

Jordens egen- skap och jord- artsgrupp	Mullhalt	Bördighetsklass, fosfor (P) mg/l						
		1	2	3	4	5	6	7
lerjordar	mf	- 2,0	- 4,0	- 8,0	- 15	- 25	- 40	-
	m	- 2,0	- 3,5	- 7,0	- 14	- 23	- 40	-
	mr, mmr	- 1,5	- 3,0	- 6,0	- 12	- 20	- 40	-
grova mineral- jordar: mjäla, finmo, mo	mf	- 3,0	- 7,0	- 13	- 22	- 35	- 50	-
	m	- 3,0	- 6,0	- 12	- 20	- 33	- 50	-
	mr, mmr	- 2,5	- 5,0	- 10	- 18	- 30	- 50	-
Grova mineral- jordar: moar, moräner	mf	- 2,5	- 5,0	- 10	- 18	- 30	- 50	-
	m	- 2,5	- 4,5	- 9,0	- 17	- 28	- 50	-
	mr, mmr	- 2,0	- 4,0	- 8,0	- 15	- 25	- 50	-
organogena jordar: annat än vit- mosstorv		- 2,0	- 4,0	- 8,0	- 15	- 22	- 30	-
	vitmosstorv	- 1,3	- 2,7	- 5,3	- 10	- 15	- 20	-

mf = mullfattig, andelen organiskt material 0–3 %

m = mullhaltig, andelen organiskt material 3–6 %

mr = mullrik, andelen organiskt material 6–12 %

mmr = mycket mullrik, andelen organiskt material 12–20%